

АЛЕСЬ РАЗАНАЎ
(нар. у 1947 г.)

Урок 2.

Тэма ўрока: Традыцыйнае і наватарскае, адметнасць жанравастылявых пошукаў, індывідуальны стыль паэта.

Мэта ўрока: Раскрыць наватарскі характар паэзіі мастака слова, паказаць яе сувязь з мадэрнізмам, жанравую разнастайнасць.

Тып ўрока: Урок камбінаванай пабудовы з ўступным словам настаўніка пра мадэрнісцкія тэндэнцыі ў сучаснай беларускай паэзіі і выразнае чытанне вучнямі твораў рознай вершаванай формы з кароткімі каментарыямі і заключная (выніковая) эўрыстычная гутарка.

Прапануем матэрыял да ўступнага слова і заключнай эўрыстычнай гутаркі, у аснове якой 3-е і 4-е пытанні падручніка і дадатковыя. Імі могуць быць наступныя:

1. Якія рысы ўласцівыя квантэме? Растлумачце паходжанне назвы.
 2. Пункцір як жанравая форма. Якія асаблівасці ёй уласцівыя?
 3. Што гэта за твор – версэт? Як тлумачыцца яго назва ў літаратуразнаўчых слоўніках?
 4. Вершаказ – эпічны ці лірычны, праявічны ці вершаваны твор?
- Для чытання і каментарыяў прапануем наступныя творы А. Разанава.

I. **Квантэмы.**

II. **Пункціры.**

* * *

Сярод усіх вятроў
адзін спадарожны.
Сярод усіх шляхоў
адзін незваротны.

* * *

Маленства:
пад шэраю глебаю
жоўты пясок –
радовішча залатое.

* * *

На адну шалю вагаў
паклаў я хлеб,

на другую – камень,
але калі яны ўрыўнаважыліся,
не змог
паверыць, што важыць хлеб
гэтулькі ж,
колькі камень.

* * *

Абапал гразкай дарогі
белыя іншасветы:
сляды зімы.

* * *

Не спяшайцеся, кіламетры:
я ж яшчэ не прайшоў
гэты шлях душой.

III. Версэты.

Бязмежжа

Палову жыцця падаюся ў свет, па-
лову – варочаюся са свету,
палову жыцця пішу па дарозе свае
імёны;
палову – закрэсліваю напісанае,
палову жыцця расту ад зямлі, палову – расту з зямлёю:

і ўсё менш ува мне мяне, і ўсё
больш бязмежжа.

Іншыя версэты (на выбар): “Стары горад”, “Снег”, “Мы, людзі”, “Голас”.

IV. Вершаказы.

Творы (на выбар): “Горад”, “Хлеб”, “Страла”, “Багна”, “Жменя”.

Жменя.

Жменя – “меня”: тое, чаго не

мае, яна бярэ, а тое, што мае, яна аддае і такім чынам усталёўвае раўнавагу паміж парожнім і поўным.

Калі жменя бярэ болей, чым яна можа ўмясціць, тады яна ненаежа; калі яна аддае меней, чым узяла, калі нешта ў ёй “зажымаецца”, тады яна жмінда.

Жменя абмежаваная, і таму яна паўтарае адзін і той рух, памнажаючы яго на ўсю даўжыню чалавечага жыцця.

Жменя сее і жменя жне.

Жменя мне і жменя табе [1, с. 454].